

四川博物院 四川大学博物馆 法国吉美博物馆 珍藏
From the Collections of Sichuan Museum, Sichuan University Museum and Musée Guimet, Paris

ཨ། གེ་སར་རྒྱལ་པོ་ལྷུང་ཐང་སྐར་གྱི་ཞིབ་འཇུག
格萨尔唐卡研究

From the Treasury of Tibetan Pictorial Art: Painted Scrolls of the Life of Gesar

四川博物院 科研规划与研发创新中心 编著
Compiled by Scientific Research Planning and R&D Innovation Center of Sichuan Museum & Sichuan University Museum

中华书局

四川博物院 四川大学博物馆 法国吉美博物馆 珍藏

二
三
四
五
六
七
八
九
十
十一
十二
十三
十四
十五
十六
十七
十八
十九
二十

格萨尔唐卡研究

From the Treasury of Tibetan Pictorial Art: Painted Scrolls of the Life of Gesar

四川博物院
四川大学博物馆
科研规划与研发创新中心
编著

中华书局

图书在版编目(CIP)数据

四川博物院、四川大学博物馆、法国吉美博物馆珍藏
格萨尔唐卡研究:汉、藏、英/四川博物院、四川大学博物馆
科研规划与研发创新中心编著. —北京:中华书局, 2012.03
ISBN 978-7-101-08513-6

I. ①四… II. ①四… ②四… III. ①唐卡 宗教艺术 研究—
西藏—汉、藏、英 IV. ①J219

中国版本图书馆CIP数据核字(2012)第030892号

四川博物院、四川大学博物馆、法国吉美博物馆珍藏

格萨尔唐卡研究

四川博物院 科研规划与研发创新中心 编著
四川大学博物馆

责任编辑	张 苹
助理编辑	操圣宁 新巴·达娃扎西
出版发行	中华书局 (北京市丰台区太平桥西里38号 100073) http://www.zhbc.com.cn E-mail: zhbc@zhbc.com
印 刷	北京雅昌彩色印刷有限公司 86-10-8048 6788
成品尺寸	260mm×330mm
印 张	32
字 数	230千
版 次	2012年3月第1版
印 次	2012年3月第1次
书 号	ISBN 978-7-101-08513-6
定 价	1800.00元

■ 版权所有·侵权必究
本书若出现印装质量问题,请与工厂调换

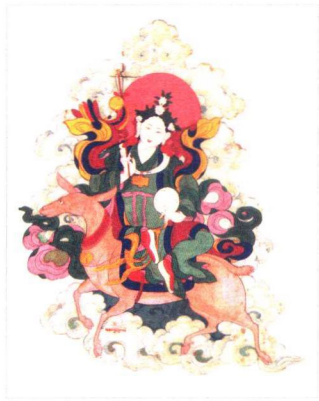

Figure 1. A Tibetan Buddhist thangka painting.

编委会 Editorial Committee

主 任：盛建武

副主任：霍 巍 魏学峰

委 员：（按姓氏笔画排列）

韦 荃	卢 越	任 卓	李晓涛	张丽华	张孜江
陈志学	胡 蔚	梅锦辉	彭代群	谢 丹	谢 凌
谢志成	谭继和	魏 巍			

主 编：盛建武

副 主 编：魏学峰

执 行 主 编：张长虹 张 苹

课题负责人：张长虹

特邀专家：降边嘉措 Leonard W. J. van der Kuip

特约论文：Amy Heller Jeff J. Watt

编撰组成员：张长虹 张延清（华青道尔杰） 新巴·达娃扎西
江佳英 赖 菲 刘舜尧 张 衡

藏文翻译：张延清 新巴·达娃扎西

英文翻译：张长虹

唐卡摄影：余 波

整体设计：张 苹

艺术顾问：林雪红 李延露

装帧设计：康 燕

排版制作：中华书局西南编辑所

图片处理：余 波 康 燕

藏文校订：新巴·达娃扎西 江 嘎 公保杰

英文校订：毛 堃

纸张顾问：李 茂

序言

降边嘉措

唐卡是藏族文化中独具特色的艺术形式，通常以绘画形式出现，内容以宗教题材为主，也涉及藏族的社会历史与文化生活等诸多领域。从题材上讲，可以分为“德唐”“杰唐”“协唐”“曼唐”“孜唐”和“仲唐”。“德唐”“杰唐”和“协唐”，是指以佛经故事为题材的唐卡；“曼唐”是指以藏医藏药为主要内容的唐卡；“孜唐”是指以藏族天文历算为主要内容的唐卡；“仲唐”就是指画有格萨尔王故事的唐卡，“仲”即格萨尔的故事，“唐”即唐卡。

“仲唐”的题材主要源自藏族英雄史诗《格萨尔》。《格萨尔》是藏族人民集体创作的一部伟大的英雄史诗，历史悠久，卷帙浩繁，内容丰富，千百年来在藏族地区流传，深受藏族人民的喜爱。《格萨尔》反映了藏族发展的重大历史阶段及其社会的基本结构，表达了人民群众的美好愿望和崇高理想，是一部活形态的、形象化的藏族历史，代表着古代藏族民间文化的最高成就，是研究古代藏族的社会历史、宗教信仰、民族交往、道德观念、民风民俗等问题的一部百科全书式的伟大著作，具有很高的学术价值和美学价值，与荷马史诗和印度史诗一样，也是世界文化宝库中一颗璀璨的明珠，是一份重要的世界非物质文化遗产。

在手抄本和木刻本出现之前，《格萨尔》这部伟大的英雄史诗，主要依靠民间艺人的说唱而得到广泛的流传。为了加强说唱时的效果，加深对听众的艺术感染力，也为了招徕和吸引更多的听众，一些聪明的民间艺人就以格萨尔为题材，绘制人物画和故事画，说唱时把它们悬挂起来，边解释，边演唱，久而久之，成为一种专门的唐卡类型，称作“仲唐”。早期的这类绘画比较粗糙，但是，随着艺术实践的不断丰富，绘画的技艺越来越成熟，也出现了许多真正的艺术精品。

四川博物院收藏的一套格萨尔唐卡，是迄今保存下来的为数不多的仲唐中的精品。首先，她是一套完整的系列绘画，共有11幅，稀世罕见，弥足珍贵。其次，这11幅唐卡内容丰富，描绘了藏族史诗英雄格萨尔波澜壮阔的一生，从他在天界到降生人间，从诞生后七天的功业到十三岁赛马称王，从征服魔地、霍尔等地到地狱救妻、返回天界，数百个故事场景被巧妙地安排在这一套唐卡中。更难能可贵的是，每幅画面都有详细的题

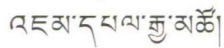
记，对画面进行解说，对正确辨识画面起到了至关重要的作用。第三，四川博物院珍藏的这套唐卡绘制精美，构图巧妙，色彩细腻，堪称精品之作。因此，无论是绘画内容还是绘画技法，这11幅格萨尔唐卡均属上乘之作，在国内和国际上，均十分罕见，不仅具有重要的艺术价值和美学价值，还具有十分重要的研究价值。

欣闻四川博物院和四川大学共同组成课题组，专门对这套珍稀唐卡进行深入研究，并刊印出版，这是一件很有眼光、很有胆识的举措，使珍贵的文化遗产不仅仅深藏于馆内，而是能够展示给广大观众和读者，成为全民族共同的精神财富，让更多人能够欣赏到唐卡艺术的风采，领略到格萨尔文化的丰富内涵，这将有利于增进各民族之间的相互了解，促进各民族之间的文化交流，加强民族团结。从学术上讲，这也是一件很有意义的事，对研究独具特色的藏族唐卡艺术，尤其是为数不多的仲唐艺术，必将产生巨大的促进和推动作用。我作为一个多年的格萨尔研究工作者，表示衷心的感谢和积极支持。

（中国社会科学院少数民族文学研究所）

2011年6月14日于北京

དང་པོ། ལྷན་ཁང་འདི་ནི་གོ་མིམ་དང་བརྒྱད་མིམ་རྣམས་ཞིག་ཡིན། སང་ལ་བརྒྱ་གཅིག་པོ་དེ་མེད་བཞུགས་ནས་བལྟས་ན་མིང་ཆེ་གོ་
སང་རྒྱལ་པོའི་གཏམ་རྒྱུད་ཆ་ཆ་དང་བཞིག་ཡིན་ཞིང་། སང་ལ་མེ་མེར་དབྱེ་ནས་བལྟས་ན་ཁེར་གཙང་གཅིག་ཆགས་ནས་སང་ལ་མེར་རྒྱུད་རྒྱུད་

མང་པོ་ཡོད་པ་དང་། དེ་ཆོ་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་ན་སྤྱང་ཆེན་པོ་ཞིག་ཆགས་པ་རེད། གཉིས་པ། སྤྱང་ཐང་འདི་ནང་དོན་ཆ་ཆང་བ་ཡོད་པ་ཞིག་
ཡིན། དེའི་ནང་ནས་ལྷ་སྤྱིང་གཤམ་ཆེ་དག་སྐོར་ཏེ་ལྷ་སྤྱིང་གཉན་གསུམ་གྱིས་བཀའ་བསྐུལ་ཡང་ཡང་ཁུས་འོག་ལྷ་སྤྱིང་གཉན་གསུམ་པོ་མ་རུང་
བདུན་ཕྱེ་འཛོམ་པར་འཇིག་རྟེན་མི་ཡུལ་དུ་བྱོན་པའི་སྐོར་དང་། དེ་ནས་ལྷ་སྤྱིང་མི་ཡུལ་དུ་འབྱུངས། ཉ་རྒྱུག་རྒྱུན་འཛོག་བྱས་མཐར་རྒྱལ་ཁ་
ཐོབ་ནས་གསེར་གྲིར་མངའ་གསོལ་གནང་། འབྲུག་མོ་ཁབ་དུ་བཞེས། རྒྱུགས་བཞིའི་བདུན་ཕྱེ་ཆམ་ལ་སབ། མི་དམངས་བདེ་ལ་བཀོད། མཐར་
ལྷ་ཡུལ་དུ་ལོག་པའི་ནང་དོན་ཆང་མ་གྱིས་འདུག དེ་བས་རིན་ཐང་ཆེ་བ་ཞིག་ནི་ཐང་ག་བཅུ་གཅིག་པོའི་ནང་དུ་རེ་རེ་བཞེན་ཆང་མར་མཆན་
འབྲེལ་དང་གསལ་བཤད་མང་པོ་འདུག མཆན་འབྲེལ་དང་གསལ་བཤད་བརྒྱུད་དེ་ང་ཚོས་མི་སྣ་ངོ་སྤྲོད་དང་། སྤྱང་གི་འབྱུང་ཁུངས་འབྱུང་
ཁུངས་གསལ་པོར་རྟོགས་ཐུབ། གསུམ་པ། སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་དངོས་མང་བཤམ་སྟོན་ཁང་ནང་ཉར་བའི་སྤྱང་ཐང་བཅུ་གཅིག་པོ་དེ་ནི་སྤྱང་ཐང་
ནང་ནས་སྤུལ་དུ་བྱུང་བ་ཞིག་དང་། རིན་ཐང་བྲལ་བའི་ཐུལ་བཞག་རིག་གནས་ཤིག་རེད། རྒྱལ་ནང་ཐང་གའི་སྤྱི་ཚལ་བང་མཛོད་ནང་ཉ་རྒྱུང་
དགོན་པ་ཞིག་ཡིན་པར་མ་ཟད། འཛོམ་སྤྱིང་ཐང་གའི་སྤྱི་ཚལ་བྱུང་ཁུངས་ནས་བལྟས་ན་འང་ཆ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་པས་དམིགས་བསལ་གྱིས་བདག་
འཛོན་དང་གཅེས་སྦྱོང་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་རེད།

སི་ཁྲོན་སྤྱིང་གཤམ་ཆེན་མོ་དང་སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་དངོས་མང་བཤམ་སྟོན་ཁང་གིས་ཞིབ་འཇུག་ཆོ་རྒྱུང་ཆ་འཇུགས་གྱིས་སྤྱང་ཐང་དེ་ཆོར་ཆེད་
མངགས་བཟླ་དཔྱད་ཞིབ་འཇུག་གཏིང་ཟབ་ངང་པར་དུ་བཏབ་པ་ནི་མིག་རྒྱུང་རིང་པོ་དང་ཤེས་རབ་སྒོ་སྤྲོད་ཡོད་པའི་བྱ་བ་ཞིག་རེད་
ལ། རིག་གཞུང་གི་ཐོག་ནས་བལྟས་ན་འང་དོན་སྤྱིང་ཉ་རྒྱུང་ཆེན་པོ་ལྷན་པ་ཞིག་ཡིན་པས་དམིགས་བསལ་གྱི་བྱེད་ཆོས་ལྷན་པའི་བོད་ཀྱི་ཐང་
ག་སྤྱི་དང་། ལྷག་པར་དུ་སྤྱང་ཐང་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་རྒྱུ་སྤུལ་འདེགས་ཆེན་པོ་བྱེད་ཐུབ་ངེས་རེད། སྤན་སྤྱིང་སྤྱང་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་མཁན་
ཞིག་ཡིན་པའི་ངོས་ནས་བཤད་ན་དགའ་ཆོར་ཆེན་པོ་བྱུང་ཞིང་སྤྱིང་ཐག་པ་ནས་དགའ་བསུ་དང་ཉུར་བཅོན་ཆེན་པོས་རྒྱུ་བྱུང་ཁུངས་ལྷ་རྒྱུ་ཡིན།

རིང་རིང་ལོ་རྒྱུས་རིང་བའི་ཁ་བ་སྤྱིང་སྤྱིང་གི་རིག་གནས་གཏིར་མཛོད་ནང་།
གཅེས་གཅེས་གཅེས་སུ་རུང་བའི་སྤྱིང་རྩི་གེ་སར་རྒྱལ་པོའི་གཏམ་རྒྱུད་དང་།
མཛོམ་མཛོམ་ཉ་རྒྱུང་མཛོམ་པའི་ཐང་གའི་རི་མོ་སྤུལ་དུ་བྱུང་བ་གཉིས།
ལེགས་ལེགས་ལེགས་པར་བྱུང་དུ་འབྲེལ་ནས་ཤེས་རབ་འོད་ཟེར་ལྷ་མ་མེར་འཕྱོ།

འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཆོས་2011ལོའི་ཟླ6ཆེས་14བཟང་པོར་པེ་ཅིན་དུ་སྦྱར།

Preface

'Jam dpal rgya mtsho

The thangka is a unique form of Tibetan art and usually comes in a form of painted scroll. The subject matter of a thangka is by and large religious, but it often includes depictions of Tibetan social history and cultural life. It can be divided into various types: *gter thang*, *rgyal thang*, *zhal thang*, *smam thang*, *rtsis thang* and *sgrung thang*. The so-called *gter thang*, *rgyal thang* and *zhal thang* refer to those thangkas that take Buddhist and Bonpo stories as their subjects. The *smam thang* is a thangka that has Tibetan medicine as its main content and the *rtsis thang* is connected to the Tibetan astral science. The *sgrung thang* has narratives from the epic of King Gesar as its main subject. The word *sgrung* refers to the narratives of Gesar and *thang* is short for *thang ka*.

The Gesar epic is a great work created by Tibetan people collectively. It has a long history and is quite voluminous; it is rich in content and has spread throughout Tibetan society for more than one thousand years. The epic reflects important phases of Tibetan history and Tibetan social structure, expresses the ideals of the Tibetan people, outlines a living and visual Tibetan history and represents the highest accomplishment of ancient Tibetan folk culture. In other words, the Gesar epic is an encyclopedia-like work for researching ancient Tibetan social history, religious beliefs, interactions among different ethnic groups, folk culture and customs etc., and for these reasons it has very high academic and aesthetic value. Just like Greek and Indian epics, the life of Gesar is one of the most brilliant pearls in the treasures of the world cultural heritage.

Before the emergence of manuscript and xylographed texts, the Gesar epic spread and developed through the songs and recitations of local bards. In order to emphasize the artistic impression and attract more audience, some resourceful artists took Gesar as the subject for painting the epic's narratives. When a bard was about to sing and recite, he would hang the painting and point to the episodes that he was about to sing and recite. As time went by, this kind of thangka gradually developed into a special kind of thangka—the so-called *sgrung thang* was born. At the beginning, in general, the quality of this kind of thangka was quite low. As time went by, real artistic masterpieces appeared.

The set of Gesar thangkas now preserved in the Sichuan Museum is a very rare treasure. This is a complete set of Gesar paintings consisting of 11 thangkas. The magnificent life of this Tibetan cultural hero is depicted along with his ancestors in heaven, his birth, the horse race, the subjugation of Klu btsan, the war between Hor and Ling, his return to heaven etc. Hundreds of scenes are arranged with remarkable ingenuity in these 11 paintings. Even more commendable is that almost each scene has an inscription, which provides clues for the interpretation of what is being depicted. Therefore, in terms of their contents or subject matter, artistic skill or quality, this set of Gesar thangkas is of monumental significance. It is the only set of its kind in China, and in the world so far as we know.

I am glad that the Sichuan Museum and the Sichuan University Museum made a really wise and far-sighted decision to form a cooperative research group to publish this set of Gesar thangkas. The set reveals but a portion of the precious collection of thangkas that are preserved in the storage rooms of the Sichuan Museum. The present volume provides its readers with much spiritual wealth. It will no doubt help to promote more cultural exchanges and understandings among various peoples. Furthermore, the publication of this book is also important for the study of thangka painting in general and for the study of Gesar in particular. As one whose professional life has centered on the Gesar epic for many years, I appreciate it very much.

(Institute of Minorities' Literature, Chinese Academy of Social Science)

June 14th, 2011, Beijing

序言

范德康

伟大的藏族文化英雄岭·格萨尔是世界上最长的史诗的主角人物。本书即是关于他图像研究的一部里程碑式的著作。半个多世纪前，石泰安先生利用巴黎吉美博物馆和他在四川考察时看到的打箭炉的一套来源不明的唐卡材料，出版了他关于这些图像研究的奠基性论文。这篇论文最初是以法文发表，本书编者——四川大学中国藏学研究所的张长虹副教授很有远见，组织力量将这篇重要的论文翻译成中文和英文并收录在本书中。感谢四川博物院院长盛建武先生、四川大学博物馆馆长霍巍教授卓有成效的合作，四川博物院保存的一整套11幅格萨尔唐卡才得以近距离地与读者见面。本书的主体内容即是对这套唐卡的分析，以及对每幅唐卡上众多描绘各种场景的题记的解读。张长虹副教授组织了中国的汉、藏学者和外国学者共同合作，完成了现在这样一部对格萨尔研究有重要贡献的大作。也感谢中华书局西南编辑所的张苹博士，在出版的过程中一丝不苟，核校细节。这样一部关于藏族文化的著作凝聚了许多工作者的汗水。

Leonard W. J. van der Kuip

哈佛大学西藏和喜马拉雅研究教授

འགོ་བརྗོད།

ཐུན་ཏི་ཀང་།

རྒྱལ་སྐད་ཀྱི་རིག་གནས་ཀྱི་དཔལ་པོ་སྤྱིར་གཤིས་རྒྱལ་སྐད་ཀྱི་འཛམ་གླིང་ཐོག་ཆེས་རིང་བའི་ལོ་རྒྱུས་སྟུན་དག་སྟེ་སྤྱིར་སྤྱད་གི་
མི་སྣ་གཙོ་བོ་ཡིན། དཔེ་ཆ་འདི་ནི་སྤྱིར་སྤྱད་གི་རིམ་ཞིབ་འཇུག་སྒྲིལ་གྱི་དཔེ་མཚོན་གྱི་རྩི་རིང་ལྟ་བུའི་དཔེ་ཆ་གཤམ་ཆེ་ཞིག་ཡིན། དུས་རབས་
བྱེད་ཀ་ཙམ་གྱི་སྟུན་ལ། དེ་ཐོལ་ཨན་ལགས་ཀྱིས་པ་ལའི་ཅི་མིན་དངོས་མང་བཤམ་སྟུན་ཁང་དང་ཁོང་རང་གི་སྟུན་ལ་རྟོག་ཞིབ་ཐེབས་དུས་
མཐོང་བའི་དར་མདོའི་འབྱུང་ཁུངས་མི་གསལ་བའི་ཐང་ག་ཆ་ཚང་གཅིག་ལ་ཞིབ་འཇུག་གནང་ནས། རིམ་ཏེ་ཆོའི་སྒྲིལ་གྱི་མང་གཞི་འདིར་
བ་ལྟ་བུའི་ཞིབ་འཇུག་གི་དབྱུང་ཚུལ་ཞིག་སྟེ་པ་རེད། དབྱུང་ཚུལ་འདི་ཐོག་མར་སྟུན་རན་སའི་ཡི་གེ་ནས་བྲིས་པ་ཡིན། དེ་ནས་དཔེ་ཆ་
འདིའི་སྟུན་པ་པོ་སྟུན་སྟོབ་གྱུ་ཆེན་མོའི་ཀྱང་གོ་བོད་རིག་པ་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གི་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་མོ་གཞོན་མ་ཀྱང་ཁང་དུང་ལགས་མིག་
ཀྱང་ཤིན་ཏུ་རིང་བས། མི་སྣ་ཆ་འཇུགས་བྱས་ནས་དབྱུང་ཚུལ་གཤམ་ཆེ་འདི་རྒྱ་ཡིག་དང་དབྱིན་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་ཏེ་དཔེ་ཆ་འདིའི་ནང་དུ་བསྟུས་
ཡོད་པ་རེད།

དེ་ཡང་སྟུན་དངོས་མང་བཤམ་སྟུན་སྤྱིར་གཤིས་འགོ་འཛིན་ཕྱིན་ཅན་ལུ་དང་སྟུན་སྟོབ་གྱུ་ཆེན་མོའི་དངོས་མང་བཤམ་སྟུན་ཁང་གི་
འགོ་འཛིན་ཏུ་ཁྱེ་ཁོང་ནས་གཉིས་ཀྱིས་བྲུབ་འབྲས་གཟེངས་སུ་ཐོན་པའི་མཉམ་འབྲེལ་བྱེད་པའི་བཀའ་དྲིན་ལོག་སྟུན་དངོས་མང་བཤམ་
སྟུན་སྤྱིར་ལ་ཉར་ཡོད་པའི་སྤྱད་ཐང་ཆ་ཚང་སྟེ་སྟུན་སྟོབ་ཐང་ག་བཅུ་གཅིག་སྟུན་པ་པོ་དང་གཞི་ནས་མཇལ་བའི་སྐལ་བཟང་འདི་གནང་བར་
བཀའ་དྲིན་ཆེ་ལྷ་རྒྱུ་ཡིན། དཔེ་ཆ་འདིའི་ནང་དོན་གཙོ་བོ་ནི་སྤྱད་ཐང་ཆ་ཚང་འདིར་དབྱེ་ཞིབ་གནང་བ་དང་དེ་བཞིན་སྤྱད་ཐང་དེའི་ནང་
དུ་བྲིས་ཡོད་པའི་རིམ་སྟུན་ཆོགས་སྒྲིལ་གྱི་རྩི་ལྟེ་ལེ་གཤམ་བཤམ་གནང་ཡོད་པ་རེད། སྟོབ་དཔོན་ཆེན་མོ་གཞོན་མ་ཀྱང་ཁང་དུང་ལགས་
ཀྱིས་བོད་དང་རྒྱ་རིགས། དེ་མིན་བྱི་རྒྱལ་གྱི་མཁས་དབང་དག་ཆ་འཇུགས་གནང་ནས་ཁོང་ནས་པས་མཉམ་འབྲེལ་མཉམ་ལས་འོག་སྤྱིར་གཤིས་
སར་གྱི་ཞིབ་འཇུག་སྒྲིལ་ལ་པན་འབྲས་གཤམ་ཆེ་ལྟན་པའི་དཔེ་ཆ་འདི་ལགས་འབྲུབ་བྱུང་བ་རེད། ཀྱང་དུ་དཔེ་ཆ་གི་སྟུན་པ་ཚུལ་སྟུན་ཁང་གི་
ཀྱང་ཐིང་ལགས་ཀྱིས་དཔར་སྟུན་བྱེད་པའི་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་ལྷ་དག་སྤྱོད་མོར་གནང་བ་ལ་ཡང་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ལྷ་བ་ཡིན། དེ་བཞིན་བོད་
ཀྱི་རིག་གནས་སྒྲིལ་གྱི་དཔེ་ཆ་འདིའི་ནང་དུ་ལས་བྱེད་པ་གང་མང་ཞིག་གི་དཀའ་ལས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁྲག་འཁོར་ཡོད་པར་སྟུན་ཅི་དགོས།

Leonard W. J. van der Kuip

ཏུ་སྟུན་སྟོབ་གྱུ་ཆེན་མོའི་བོད་སྤྱད་ཐང་དང་ཏི་མ་ལ་ཡའི་ཞིབ་འཇུག་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་མོ།

Preface

Leonard W.J. van der Kuijp

The present volume represents a milestone in the study of the iconographies that are associated with the great Tibetan culture hero, King Gesar of Ling, who is the subject of the largest epic in the world. More than half a century ago, R.A. Stein published his seminal essay on these iconographies by using resources from the Musée Guimet in Paris and a set of Tibetan painted scrolls (thangkas) from an unknown source in Dar rtse mdo (Dajianlu) to which he had access when he was traveling in Sichuan Province. Originally published in French, an English and Chinese translation of this truly path-breaking essay is included in the present volume thanks to the foresight of Professor Zhang Changhong of Sichuan University's Center for Tibetan Studies, the volume's editor-in-chief. A set of eleven Gesar thangkas that is preserved in the Sichuan Museum was graciously made available thanks to the fruitful cooperation between Mr. Sheng Jianwu, its director, and Professor Huo Wei, director of the Sichuan University Museum. And an analysis of this set and the inscriptions that explain the various scenes depicted on each individual thangka form the core of this volume. Professor Zhang marshaled the assistance of a number of Han Chinese and ethnic Tibetan in China and foreign scholars, which in combination made this volume what it is now, a splendid contribution to Gesar studies. Dr. Zhang Ping, the local representative of the Zhonghua Publishing House in Chengdu, is also to be thanked for her meticulous attention to details in the production of this volume. All those involved with the study of Tibetan culture are indebted to the labors of these individuals.

Professor of Tibetan and Himalayan Studies Harvard University

目录 Contents

002 引 论

016 《格萨尔画传》主要人物简介

023 格萨尔唐卡图像解读

四川博物院藏《格萨尔画传》系列唐卡/024

法国吉美博物馆藏《格萨尔画传》唐卡/150

四川大学博物馆藏《格萨尔及三十大将》唐卡/154

157 研究论文

四川博物院藏《格萨尔画传》系列唐卡的历史与艺术史背景/158

藏族文化英雄——岭·格萨尔艺术和图像的初步调查/174

格萨尔画传/198

229 附 录

1. 四川博物院藏《格萨尔画传》唐卡文物信息一览表/230

2. 四川博物院藏《格萨尔画传》唐卡中央及上方三位尊神名称对照表/230

3. 四川博物院藏《格萨尔画传》唐卡主要故事内容一览表/231

4. 岭国三十将领一览表/231

5. 译名对照表/232

6. 参考文献/237

241 后 记

003 Introduction

016 Introduction of Main Figures in Thangkas of the Life of Gesar

023 Interpretation of the Thangkas of Gesar

Thangkas of the Life of Gesar in the Sichuan Museum /024

Thangkas of the Life of Gesar in the Musée Guimet, Paris /150

A Thangka of Gesar with Thirty Warriors in the Sichuan University Museum /154

157 Theses

The Life of Gesar Thangka Series in the Sichuan Museum: Historical and Art Historical Context /159

A Preliminary Survey of the Art and Iconography of Ling Gesar — A Tibetan Culture Hero /175

Tibetan Paintings of the Life of Gesar /199

229 Appendix

1. Information Chart of the Thangkas in the Sichuan Museum /230

2. List of Names of the Central Deity and the Three Figures at the Upper Center of the Thangkas in the Sichuan Museum /230

3. List of the Episodes of the Thangkas in the Sichuan Museum /231

4. List of the Thirty Warriors of Ling /231

5. Glossary /232

6. References /238

242 Acknowledgements

目录 Contents

002 引 论

016 《格萨尔画传》主要人物简介

023 格萨尔唐卡图像解读

四川博物院藏《格萨尔画传》系列唐卡/024

法国吉美博物馆藏《格萨尔画传》唐卡/150

四川大学博物馆藏《格萨尔及三十大将》唐卡/154

157 研究论文

四川博物院藏《格萨尔画传》系列唐卡的历史与艺术史背景/158

藏族文化英雄——岭·格萨尔艺术和图像的初步调查/174

格萨尔画传/198

229 附 录

1. 四川博物院藏《格萨尔画传》唐卡文物信息一览表/230

2. 四川博物院藏《格萨尔画传》唐卡中央及上方三位尊神名称对照表/230

3. 四川博物院藏《格萨尔画传》唐卡主要故事内容一览表/231

4. 岭国三十将领一览表/231

5. 译名对照表/232

6. 参考文献/237

241 后 记

003 Introduction

016 Introduction of Main Figures in Thangkas of the Life of Gesar

023 Interpretation of the Thangkas of Gesar

Thangkas of the Life of Gesar in the Sichuan Museum /024

Thangkas of the Life of Gesar in the Musée Guimet, Paris /150

A Thangka of Gesar with Thirty Warriors in the Sichuan University Museum /154

157 Theses

The Life of Gesar Thangka Series in the Sichuan Museum: Historical and Art Historical Context /159

A Preliminary Survey of the Art and Iconography of Ling Gesar — A Tibetan Culture Hero /175

Tibetan Paintings of the Life of Gesar /199

229 Appendix

1. Information Chart of the Thangkas in the Sichuan Museum /230

2. List of Names of the Central Deity and the Three Figures at the Upper Center of the Thangkas in the Sichuan Museum /230

3. List of the Episodes of the Thangkas in the Sichuan Museum /231

4. List of the Thirty Warriors of Ling /231

5. Glossary /232

6. References /238

242 Acknowledgements

引论

张长虹

众所周知,《格萨尔》是藏族人民集体创作的一部伟大的英雄史诗,卷帙浩繁,内容丰富,至今仍在藏族人民中间广泛流传。2009年,《格萨尔》史诗被列为世界非物质文化遗产名录,有关格萨尔的研究更是如雨后春笋,竞相破竹,但是这些研究领域主要集中于语言文学、社会历史、文本整理和说唱艺人等方面,对于格萨尔的古代绘画和图像的研究则由于受到资料的限制,相对较少。可喜的是,这种情况正在改变。

四川博物院收藏的完整的一套11幅清代《格萨尔画传》唐卡,是目前所知唯一一套完整的《格萨尔画传》系列唐卡,也是本书的主要研究对象。除此之外,只有吉美博物馆收藏有两幅《格萨尔画传》唐卡。早在1958年,著名藏学家石泰安已经在国外发表了他关于这套《格萨尔画传》唐卡的深入研究,但是由于在国外发表,并且原文为法文,^①因而国内少有学者注意到。国内对于这套精美完整的《格萨尔画传》唐卡,虽然有过许多介绍,甚至有稍为详细的画面内容解读,^②但迄今仍无完整的资料公布和系统的研究,因此这本书力图来填补这些空白。

2010年,四川博物院和四川大学博物馆联合成立的“科研规划与研发创新中心”,将四川博物院收藏的《格萨尔画传》系列唐卡纳入第一批研究项目,由中外学者共同组成课题组进行整理研究。经过全体课题组成员一年多时间的共同努力,终于将这本书呈现在读者面前。

本书主要内容

本书共收录唐卡14幅,其中四川博物院收藏的完整的《格萨尔画传》系列唐卡,共计11幅;在阿米·海勒博士的帮助和吉美博物馆的支持下,对吉美博物馆收藏的两幅类似的《格萨尔画传》唐卡也进行了收录;此外还收录了四川大学博物馆收藏的一幅格萨尔唐卡,描绘的是格萨尔及其三十大将。

本书共收录论文3篇。瑞士阿米·海勒博士(Dr. Amy Heller)的论文追溯了格萨尔图像的来源,并对其历史和艺术史背景进行了探讨。美国纽约杰夫·瓦特先生(Mr. Jeff J. Watt)的论文主要从图像学的角度,对格萨尔的图像学及其文本依据进行了分析,尤其是对四川博物院收藏的11幅《格萨尔画传》唐卡的图像内容进行了辨识和分析。法国著名藏学泰斗石泰安先生是国外较早从事格萨尔研究的学者之一,其五十多年前的成名之作(也是他的博士论文)《西藏史诗与说唱艺术的研究》^③即是关于格萨尔的研究,代表了当时这一研究领域的